

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਆਦਿ, ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਕਾਰ ਹੈ।

(10) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਫਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ।

ਐਮਆਰ ਸ਼ਰਮਾ ਜੇ.

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਆਦਿ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਰ. ਟੀ. ਸੀ., -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1971 ਦਾ ਸੀ. ਆਰ. ਨੰ. 891

22 ਜਨਵਰੀ 1973

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)- ਧਾਰਾ 545(ਬੀ)— ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ—ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ—ਜ਼ਖਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ—ਕੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੁਹਿਰਦ ਹੋਣਾ— ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ— ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਹੈ, ਜੋ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਹੈ ਅਤੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 545 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪਰਾਧ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਯੋਗ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਜੋ ਜ਼ਖਮੀ ਹੈ, ਨੂੰ 'ਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ,' ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ। ਕੰਪੋਨੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਸ ਗਰਾਂਟ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਪੂਰਾ ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਅਪੀਲ. ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੇਰ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਵੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1975)2

ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 545(ਬੀ) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ।

(ਪਾਰਾ 3 ਅਤੇ 5)।

ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਮਿਰਚੀਆ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 1 ਜੁਲਾਈ, 1971, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 18 ਜੂਨ, 1971 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. 1 ਤੋਂ 6.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਐਸ.ਬੀ.ਲਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਮ.ਐਲ.ਸੇਠੀ ।

ਐਸ.ਐਸ.ਚੋਪੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, (ਪੰਜਾਬ), ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ।

ਨਿਰਣਾ

ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 326, 325, 324, 148 ਅਤੇ 149, ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 18 ਜੂਨ, 1971 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮੰਗਾਈ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 9 ਅਤੇ ਸੁਰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਮੰਗਾਈ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮ ਹੋਏ ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ

ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਧਾਰ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਉਪ ਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਵਿਦਵਤਾ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਸੀ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਆਦਿ, ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.)

ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰੇਸ ਪੈਡੋਟਾਂ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ! ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਬੀਲੇਬਲੀਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਐਥੀਟਿਲਿਆ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ, ਜੇਕਰ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੁ. 30(1) ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਤੇ 200 ਰੁਪਏ ਸੁਰਤਾ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।, ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਚੁਨੀਲਾਲ ਭਗਵਾਨਜੀ (2), ਬਲਵੰਤ ਗਤਨੇਸ਼ ਮਰਾਠੇ ਬਨਾਮ ਮੋਤੀਲਾਲ ਨਥੂਰਾਮ ਜੈਨ (3), ਭਰਸਾ ਨਾਓ ਬਨਾਮ ਸੁਕਦੇਓ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਆਪ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ। ਸਵੈਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਹੈ ਜੋ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ ਹੈ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 545 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- (1) 1971 ਗੁਜਰਾਤ ਕਾਨੂੰਨ 446.
- (2) 201 IC 710.
- (3) ਏਆਈਆਰ 1936 ਨਾਗ 144.
- (4) ਏਆਈਆਰ 1926 ਕੈਲ, 1054।
- (5) 73 CWN 212.

• ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਵੀ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ AP ਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਇਹ ਅਨੁਦਾਨ > ਇੱਕ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ* 'ਚ ਵੀ. ਕਰਨਲ ਜੇ.ਆਈ.ਵੀ. ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ *ਇਕ ਹੋਰ (6)*, ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ *ਕ੍ਰੈਪਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* ਬਨਾਮ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (7)* ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, “ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।” ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਟੈਚੂ ਟੇਰੀ ਪਾਇਓਵਿਜ਼ਨ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।”

(4) 1898 ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਸੀਥੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 545i ਦੀ ਧਾਰਾ!
rofliCriminal:eProcedure ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ।
। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੁਆਰਾ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਨੂੰ ਮੁੜ
ਕਾਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) 1970 ਐਸਐਲਆਰ 748

(7) 1969 ਐਸਐਲਆਰ 445

ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ I#., ਕਮਲ, ਆਦਿ,
(ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.)

ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 545 ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਕੋਤ ਦੇ ਕੇ ਸਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾੜ੍ਹੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(5) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਇਸਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 545 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਪੀਸੀ ਪੰਡਿਤ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ.ਦਿਲੋਂ ਜੇ.ਜੇ.

ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸੈਂਟਰਲ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਕਰਨਾਲ, ਆਦਿ- ਜਵਾਬਦਾਰ

EFA ਨੰਬਰ 154.

25 ਜਨਵਰੀ 1973

1961 ਦਾ XXV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 55, 56 68 ਅਤੇ 82—ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਨ। ਸੋਸਾਇਟੀ - ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ : ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰਾ ਵਿਵਾਦ - ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਜਿਹਾ ਹਵਾਲਾ-ਕੀ ਮੁੱਲ ^ ਜ਼ਮਾਨਤ—ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ—ਕੀ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।